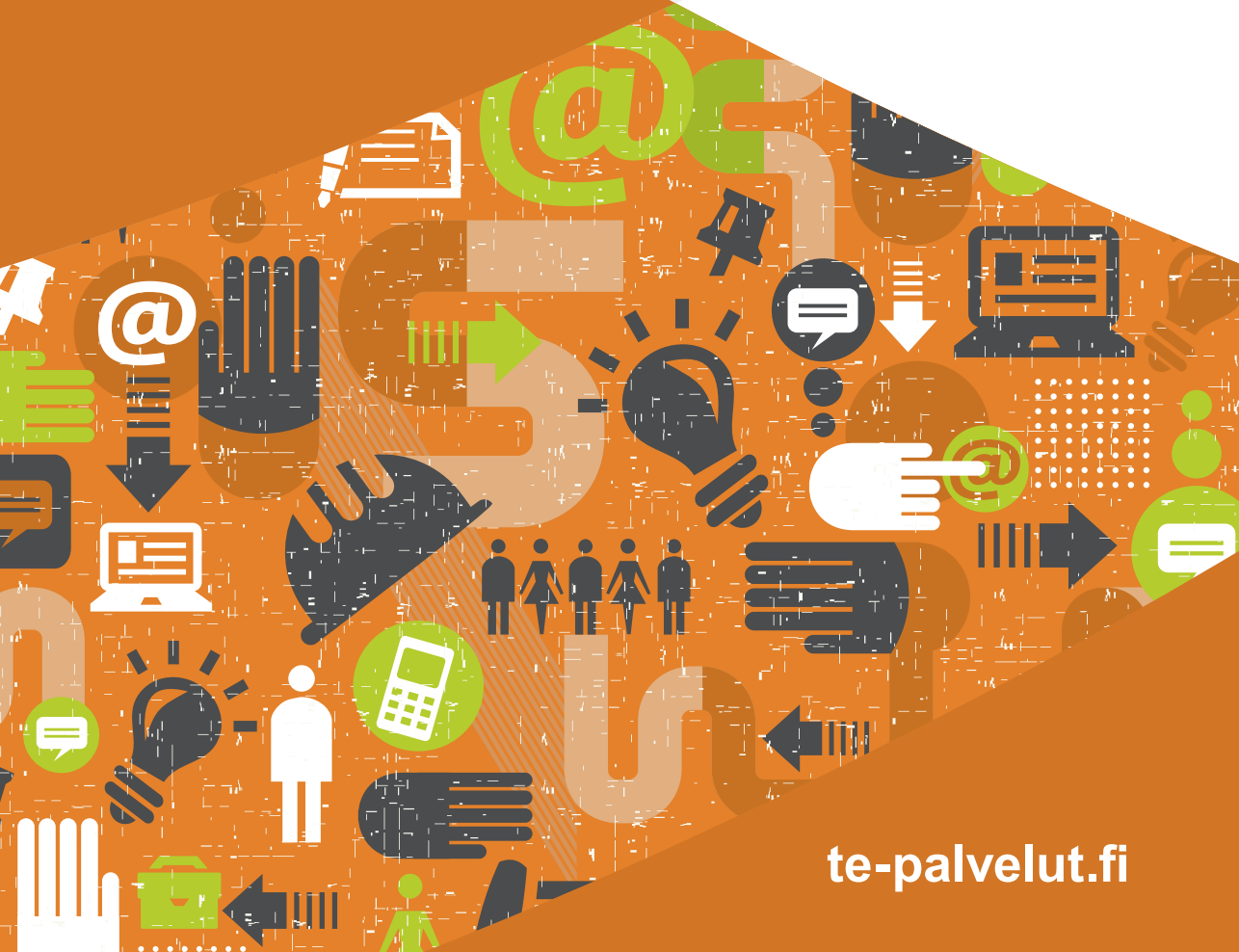

TE-palvelut | tjänster
services

Gitta bargoeallimii

te-palvelut.fi

Gitta bargoeallimii TE-bálvalusat geavahusastat

Ozatgo bargosaji? Háliidivččetgo lonuhit dálá bargosaji eanet miela miel bargosadjái? Smiehtatgo, makkár lasseskuvlejumi dárbbášat, vai beasat bargoeallimis ovddasguvlui? Leatgo smiehttan álgit fitnodatdoallin? Dárbbášatgo ámmátlaš veajuiduhttima vai birget bargoeallimis?

Bargo- ja ealáhusbálvalusat (TE-bálvalusat, TE-palvelut) fáallet valjit dieđuid ja máhtu ealáhusain, bargosajiin, skuvlejumis, hárbhallamis ja fitnodatdoalus ruovtturiikkas ja olgoriikkain. Sáhtát ávkkástallat fierbmebálvalusaideamet, ringet riikkaviidosaš bálvalannummirii dahje boahitit TE-doaimmahakkii háleštallat persovnnalaš áigevárreminiin.

**Diehtu suoma- ja ruoŋagillii
čujuhusas
www.te-palvelut.fi**

Leage aktiivvalaš – geavat mánggabealat bálvalusaideamet

Leatgo barggus, bargguheapme, stuđe-remiin, báhcimin bargguheapmin dahje máhccamin bargoeallimii? Álggat bargoohcamat TE-doaimmahagas.

Mii rávvet ja hárbjeht bargoohcciid barggu ohcamis. Ohcat ja fállat dutnje heivvolaš bargosajiid. Fitnodaga vuodđudeami plánen olmmoš oazžu veahki TE-doaimmahagaid lassin guovlulaš fitnodatbálvalusain.

Álggat bargguohcama Personáššehasa ležas áššiid dikšun –fierbmebálvalusas (**Oma asiointi**), dalle du dieđut leat seammás min ánus, go ohcat bargoaddá heivvolaččamus bargi. Álggat bargguohcama fierpmis – gávnnat johtilamosit bálvalusaideamet, maid dárbbášat.

**Álggat bargoohcama
čujuhusas
www.te-palvelut.fi**

Geahča bargosajiid nehtas

Fierbmiesiidduideamet gávnnat Suoma viidámus bargosajiid ohcanbálvalusa. Rabas bargosajit –bálvalusas (**Avoimet työpaikat**) sáhtát ohcat bargosajiid earret eará ámmátjoavkku, báikegotti dahje almmuhusbeaivemeari mielde dahje sátneohcama geavahettiin.

Báikefákta (**Paikkavanti**) -bálvalusain oáččut dieđuid rabas bargosajiin njuolggá válljejumit mielde juogo šleadaġapostii dahje mátketelefovdniin.

Oahpásmuva rabas bargosajiide ja váldde Báikefávttá atnui. Go oáččot dieđu rabas bargosajis, váldde seammás oktavuoda bargoaddái. Johtilvuohhta lea ovdamunni barggu ohcamis.

Muital máhtut birra CV-neahtas

CV-neahta bokte bargoaddit ohcet čeahpes olbmuid ja sáhttet váldit dutnje oktavuoda njuolgga, go leat guođán bargoohcanalmuhusa min bálvalussii.

Muital ánsologahallamis čehppodagastat, bargovásáhusas, skuvlejumis ja eará barggu ohcama dáfus dehálaš áššiin. Sáhtát guođit almmuhusa maiddái namaheapmin.

Bargoohcanhárjehus lasiha sihkkarvuoda bargoohcamii

Dievasmahte ja beavit bargoohcandáiduidat bargoohcanhárjehussii oassálastimiin.

Hárjehusas manno čađa bargoohcama eará oasseguovlluid, bargomárkaniid dili ja bargoaddiid vuordámušaid sihke oahpásmuvvat bargoohcama elektrovnnalaš kanálaide ja gaskaomiide. Bargoohcanhárjehus lea buorre vejolašvuohhta hárjehallat barggu ohcama, vai lihkostuvat iežat bargojearahallamis.

Bargui olgoriikii

EURES lea Eurohpá ekonomiijaguovllu bargogaskkustanbálvalus. EURES-portálas leat dieđut EU-riikkaid rabas bargosajiin sihke bargo- ja eallindiliin. Portálas gávnnat maiddái dieđu eará riikkain bargamis.

CV-neahtta veahkeha bargosaji oazžumis.

Sáhtát maiddái guođit iežat CV ohccibánkui, mii lea portálas, ja gos bargoaddit eará guovlluin Eurohpá sáhttet ohcat heivvolaš evttohasaid iežaset bargosajiide.

Lassidieđut maiddái:

www.te-palvelut.fi/eures -siidduin sihke **telefonbálvalusat** ja **www.eures.europa.eu**

Barggolašvuodaplána dahkkojuvvo ovttas

TE-doaimmaha áššedovdi oahpista barggu ohcamis, háleštallá duinna bargoohcansávaldagain ja árvvoštallá máhtut.

BE-doaimmahat ordne vuosttaš jearahallama duinna guovtti vahku siste du bargoohcama álgimis, jos dat du dili vuhtii válddettiin ii leat čielgasit dárbbasmeahttun. Jearahallama ordnen guovtti vahku siste bargoohcama álgimis sihkkarastá bálvalusa jođanis johtui boahtima du bálvalandárbbu mielde.

Bálvalus válljejuvvo dan mielde, maid dárbbasat ja mainna buoremusat sáhttit doarjut barggolašvuoda. TE-bálvalusat lea ordnejuvvon bálvalanlinnjaid mielde. Bálvalanlinnját leat barggugaskkustan- ja fitnodatbálvalusat, máhttima ovddidanbálvalusat ja dorjojuvvon barggolašvuoda bálvalusat.

Bargguohccin almmuhan olbmuiin gárvvistuvvo guovtti vahku siste bargguohcamis barggolašvuodaplána, dalle go dat lea dárbbaslaš. Plánas soahpat bargguohcama mihttomeriid, doaibmabijuid ja bálvalusaid, vai oáččut barggu jođáneamos lági mielde. Barggolašvuodaplána dárkkistuvvo golmma mánu gaska mearreáigásašjearahallamis.

Dorvu bargodili rievddadettiin

Go leat áitojuvvon celkojuvvot eret dahje du leat cealkán eret ekonomalaš dahje buvttadeami sivaiddihtii dahje jus du leat bidjan lupmui dahje dus lea nohkamin mearreáigásaš bargogaskavuoha, sáhtát oažžut friijavuoda bálkkáin, go oassálasttát barggu ohcamii. Go oassálasttát barggolašvuoda buorideaddji bálvalusaid, sáhtát oažžut bargguhisvuodaovddu bajádusain.

Jus leat bargguheapme, sáhtát oažžut buhtadusa bargojeahallanmátkkiid mátk- ja idjadangoluin.

Bargguhisvuodaovddu máksi sáhtá miedihit johtindoarjaga barggu vuostáiváldimis šaddan bargomátke- dahje eará goluide dahje bargobáikegoddái fárremii.

TE-bálvalusat doarju bargogaskavuoda rievddandili.

Lasit ámmátdáiddut dahje vällje áibbaš ođđa karriera

Jus smiehtat máhtut ovddideami dahje ámmáhamolsuma, fállat du dárbbášan dieđu skulvenvejolašvuodain, skulven- ja ámmát-surggiin ja stuđeremiid ruhtadeamis.

Sáhtát háleštallat du skulven- ja bargovejolašvuodain áššedovdiin TE-doaimmahagas dahje ringet skulvenrávvema riikka-viidosaš telefonnummirii. Gávnnat dieđu maiddái fierpmis.

www.opintopolku.fi
www.ammattinetti.fi
facebook.com/koulutusneuvonta

Mánggabealat diehtu skulvejumiin ja ámmáhiin te-palvelut.fi –siidduin ja TE-doaimmahagas.

Veahkki ámmátválljemii ja karriearaplánemii

TE-bálvalusaid áššedovdipsykologat veahkehit du ámmátválljemis ja karriearaplánemis. Luhtolaš háleštallamiid doarjjan sáhtá geavahuvvot bargo- ja skulvengeahččalemiid ja psykologalaš teastaid. Sáhtát maiddái ieš árvvoštallat molssaeavttuidat AVO-programmain.

www.te-palvelut.fi/avo

Karriearahárjehus

Karriearahárjehusas čielggasmahtát ámmátválljen- ja karriearamolssaeavttuidat. Oaččot bagadallama skulvejupmái ohcaleapmái. Hárjehus ollašuttu eanaš joavkohápmásažžan, dalle oažžut doarjaga bagadalliid lassin earáin dávisteaddji dili olbmui.

Skulvejumiin ođđa čehppodat

Bargofápmoskuvlen

Bargofápmoskulvejumiin sáhtát beaivádit čehppodagat dahje skulvet iežas ođđa suorgái. Bargofápmoskuvlen lea oaiivvilduvvon vuostazettiin badjel 20-jahkásaš bargguhe-miide dahje olbmuide, geaid bargguhisvuoh-ta áitá.

Oassálastiide nuvttá skulvejumi ordnejit ámmátlaš rávisolbmuidskulvenguovddážat, ámmátlaš oahppolágádusat, allaskuvllat ja priváhta skulvenbálvalusaid buvttadeaddjit

Ámmátlaš bargofápmoskuvlen sikte dávjá dutkosii. Das sáhttá čađahit vuodđo-, ámmát- dahje spesiálaámmátduktosa dahje dutkosa oasi. Mihttomearrin sáhttá leat maiddá i allaskuvlaoahpuid loahpaheapmi. Lassin fállon lea joatkka- ja dievasmahttinskuvlejupmi ja fitnodatskuvlejupmi fitnodatdoaimma álggaheaddjái dahje dan smiehttan olbmui. Maiddá rávisolbmuid vuodđooahpahusa sáhttá ordnet, jus vuodđooahpahusa oahppomeari váilun lea easttan ámmátlaš skuvlejumi čađaheapmái.

Oktasašskáhpponskuvlejupmi lea bargoadi ja TE-bálvalusaid áššedovdi ovttas plánejuvvon ja skáhppojuvvon bargofápmoskuvlejupmi. Sisafárrejeaddjiide ordejuvvo vuogáiduvvanskuvlejumi, mii ovddida ja doarju stuđeantta vejolašvuodaid oassálastit suomelaš servodahkii dan aktiivvalaš lahttun.

Bargofápmoskuvlejumi sáhtát ohat fierbmeskoviin dahje ohcanskoviin maid oážžu TE-doaimmahagas.

Skuvlenfákta-bálvalus sádde dieđuid njuolga du šleađgapostii skuvlejumiin maid leat sávan.

Eaktodáhtolaš stuđeren bargguhisvuodaovduin

Maiddá eaktodáhtolaš ollesáigásaš stuđeren bargguhisvuodaovduin lea dihto eavttuiguin vejolaš Eaktodáhtolaš stuđeremis galgá soahpat TE-guovddážiin ovdal stuđerema álggaheami. Oahpuid áigge máksojuvvo bargguhisvuodabeaiveruhta dahje bargomárkandoarjja gollobuhtadus.

Eaktodáhtolaš oahpuid doarju bargguhisvuodaovdu gáibádussan lea earret eará, ahte

- ▶ stuđerema doarjuma árvvoštallet lasihit čielgasit vejolašvuodaid oážžut barggu.
- ▶ oahput leat ollesáigásačča.
- ▶ stuđerema doarjumis sohppojuvvo barggolašvuodaplánas dahje plánas mii buhte dan.
- ▶ leat deavdán 25 jagi

Jus oahpuid ii sáhte doarjut bargguhisvuodaovduin, sáhttá dus lihkká leat vejolašvuhta siidoáigásaš stuđeremii bargguhisvuodaovdu manatkehttá. Lassidieđuid oaččut skuvlenrávvemis dahje min neahttasiidduin.

Oahppasoahpamušskuvlen

Oahppasoahpamušskuvlejumiin lea álki skáhppet ámmátlaš vuodđodáidduid dahje lasi čehppodaga. Oahppasoahpamuš lea mearreáigásaš bargosoahpamuš, masa gullá barggus oahppan ja teorehtalaš ávdnassiid stuđeren oahppolágádusas Bargoaddi máksá stuđerejeaddjái bálkká bargosoahpamuša vuodul. Jus leat bargguheapme, bargoaddi sáhttá ohat ja oážžut TE-doaimmahagas bálkádoarjaga.

www.opintopolku.fi

TE-bálvalusat álggaheaddji fitnodatdoallái

TE-doaimmahat rávve du, go plánet fitnodaga vuodđudeami ja dárbašat lassidieđuid fitnodatbarggus ja doarjaga fitnodaga vuodđudeamis.

Álggahanruđain dorvvastit fitnodatdoalli áigáiboáđu fitnodatdoaimma álggahan- ja stáđásmahttináigodagas. Álggahanruhta mieđihuvvo eanemustá 12 mánnui, ja dat ohccojuvvo TE-doaimmahagas. Eará guovlulaš fitnodatbálvalusat fáallet álggaheaddji fitnodatdoallái mánggabealat rávven-, doaibmasadje- ja eará bálvalusaid. Fitnodatbargodáidduid sáhtát skáhppot ja dievasmahttit skuvlejumiin, go fitnodatdoaimma álggaheami ja fitnodatskuvlejumi lea vejolaš ovttaštahtit njuovžilit.

Fuomáš, ahte bargguhis bargooheccin sáhtát válljet ozatgo álggahanruđa vaid bargguhisvuohaovddu fitnodatvuođa njealji vuosttaš mánus. Jos álggahat fitnodatdoaimma iežat bargguhisvuohaáigge, de fitnodatdoaimma váldo- ja siidodoaibmásašvuoha ii árvvoštallojuvvo njealji vuosttaš mánu áigge fitnodatdoaimma álggaheamis. Bargguhis bargooheccin oaččut namuhuvvon áiggis bargguhisvuohaovddu. Loga lasi suomagillii, sámegillii ruođuid siste:

te-palvelut.fi > Työnhakijalle > Jos jäät työtömäksi > Työttömyysturva > Yrittäjä ja työttömyysturva.

Jos oaččut boáđuid fitnodatdoaimmas namuhuvvon njealji mánu áigge, de dutnje máksujuvvo soabahuvvon bargguhisvuohaovdu. Lassidiehtu bargguhisvuohaovdu máksiin: **www.kela.fi**, **www.tyj.fi**

TE-doaimmahagat ja ealáhus-, johtolat- ja birasguovddážit (EJB-guovddážit) fáallet skuvlejumi fitnodatdoallin áigon ja fitnodatdoallin jo doaibman olbmuide. Lassidieđuid fitnodatskuvlenfálaldagain oaččot fierpmis ja EJB-guovddážis.

Álggaheaddji fitnodatdoalliid vuodđorávven:
Yritys-Suomi-telefonbálvalus
0295 020 500

Ovttaštahte fitnodatdoaimma ja fitnodatskuvlejumi njuovžilit.

Doarjja bargui beassamii

Báلكádoarjja

Jus it ieš lihkostuva oazžut barggu, sáhtát diđoštallat TE-doaimmahagas vejolašvuodaid beassat báلكádoarjagiin dorjuvuon bargui. Dalle bargoaddái máksujuvvo doarjja du báلكáheapmái.

TE-doaimmahat árvvoštallá álo mieđihuvvogo báلكádoarjja- Báلكádorjuvuon bargu galgá lasihit bargguhis bargoohecci ámmátlaš čehppodaga ja ovddidit bargoaddi bargui beassama báلكádorjuvuon barggu maŋŋá.

Barguihárjehus

Jus dárbbasat persovnnalaš doarjaga bargosaji ohcamis dahje bargui sirdašuvvamis, TE-doaimmahaga bokte sáhtát oazžut barguihárjeheaddji. Barguihárjeheaddji sáhtá muhtun dáhpáhusain doarjut du oahpposoa hpamušskuvlejumis stuđeremis. Seammás barguihárjeheaddji doarju maiddái bargoaddi.

Bargoiskkadallan

Bargoiskkadallan lea bargosajis ordnejuvvon bargui beassama ovddideaddji bálvalus. Bargoiskkadallama áigge it goittotge leat bargogaskavuodas bargoiskkadallama ordneheaddjai.

Earálágan bargguid iskkadallamiin sáhtát gávdnat bargo- ja skuvlejupmemolsaeavttu, jus dus váilu fágalaš skuvlejupmi dahje leat molsumin suorggi dahje ámmáha. Bargoisikkadallama mihttomearrin lea čielggadit, leago suorgi dahje ámmát beroštahtti vai livččiigo fitnodatbargu sutnje heivvolaš karriearamolssaeaktu.

Bargoisikkadallamis čielgá maiddá i leatgo gárvvis máhccat bargui, jus leat leamašan guhkká eret bargomárkaniin.

Bargoisikkadallanbáikki skáhppo TE-doaimmahat. Sáhtát maiddá ieš ohcat báikki, man TE-doaimmahat dohkkeha. Bargoisikkadallamis dahkko soahpamuš.

Rekrytereniskkadallan

Sáhtát ovttas bargoaddiin evttohit TE-doaimmahakkii rekrytereniskkadallama. Eanemustá guđa mánu guhkkosaš iskkadallama áigge bargoaddi sáhtá árvvoštallat du heivvolašvuoda fállujuvvon doibmii ja bargoservošii. Iskkadallamis dahkko soahpamuš.

Rekrytereniskkadallama áigge oaččut bargguhisvuodaovddu. Jus don bálkáhuvvot seammá dahje seammasullasaš doaimmaid, maid geahččalit, iskkadallama guhkkodat geahpeduvvo geahččalanáiggis.

Ámmátlaš veajuiduhttin

Go váddu dahje buohcuvuohta lea oassi du eallima, sáhtát dárbbášit barggudat nuppástusaid dahje sierra ordnemiid. TE-doaimmahaga fállán bálvalusat dievasmahttet dáhpedorbme- ja johtolatdáhkádušlágádusaid, bargoealáhtlágádusaid ja

Álbmotealáhtlágádusa ordne ámmátlaš veajuiduhttima.

www.vkk.fi www.tela.fi www.kela.fi

Bargguhisvuodaorvu

Go bargguhis barggu ohcon ozat barggu dahje oassálasttát bargui beassama ovddideaddji bálvalusaidasamet, sáhtát oažžut áigái boađu dorvvasteapmin bargguhisvuodaovddu. Bargguhisvuodaovddut leat dienasbeaiveruhta, vuodđobeiveruhta ja bargomárkandoarjja. TE-doaimmahat dutká bargguhisvuodaovddu oažžuma bargofápmopolitihkalaš gáibádusaid ja addá ovddu máksái bargofápmopolitihkalaš cealkámuša. Máksi, Kela dahje bargguhisvuodaakása, dutká eará ovddu oažžuma gáibádusaid.

Jus bargui beassama ovddideaddji bálvalusas – bargoohcanhárjehus, karriearahárjehus, skuvleniskkadallan ja bargoisikkadallan – lea sohppojuvvon bargobeassanplánas, bálvalusa áigge sáhtá leat vuoigatvuohta bajiduvvon bargguhisvuodaovdui. Lassin bálvalusa áigge máksjuvvo gollobuhtadus.

Lassidieđuid bargguhisvuodaorvu gullevaš áššiin oaččot min fierbmiesiidduin dahje riikkaviidosas bálvalannummiris. Iežas áššiid dikšun -fierbmebálvalusas sáhtát lohkat TE-doaimmahaga addán bargopolitihkalaš cealkámušaid ja vástidit dutnje sáddejuvvon čielggadanbivdagiidda. Du bargguhisvuoltaovddu dásis, aktiivavuoh-taeavttuin ja bargguhisvuoltaovddu ohcamis oaččut dárkileabbo dieđuid iežat bargguhisvuhtakássas dehe Áel:s (Kelas).

www.kela.fi www.tyj.fi

TE-telefonbálvalusat

Personáššehasa rávven

- rávven TE-bálvalusain
- láidesteapmi fierbmebálvalusaid geavahepmái
- bagadallan bálvalandárbbu čuovvu bálvalussii

0295 025 500

Bargguhisdorvorávven

0295 020 701

Golahusrávven

- facebook.com/koulutusneuvonta

0295 020 702

Ruoššagielat rávven

Русскоязычная консультационная служба

0295 020 715

YRITYS-SUOMI- telefonbálvalus

Fitnodatdoallin áigon olbmuide

0295 020 500

 Suomi.fi

www.suomi.fi/yritykselle

Háladeami haddi lea áššehasa
iežas operáhtorsoahpamuša
mielde

te-palvelut.fi

TE03 pohjoissaame 1.2018

24